

Амтн бaaх гермуд тосхлгэнд тасрхан угагьар оньган огхмн

СССР-г, амтн бaaх гермуд тосхлгынг делгрүүлхин тускар 1957 жилин июль сарин 31-д гаргьгдсн КПСС-н ЦК-н болн СССР-н Министруудин Советин тогтавриг, „Хальмг автономн таньгьд донь-нобкд үзүлхин тускар“ 1957 жилин февраль сарин 22-г гаргьгдсн РСФСР-н Министруудин Советин тогтавриг куцалгьар мань республикин партийн, советск болн эдл-ахун организац-цэ зэвэр кдлмш кецлэв.

Республика 1957 жилин июль сарин 31-д 52 сая 700 миньгьн арслнь гаргьгддэж, 74 миньгьн квадратн метр агьута амтн бaaх гермуд тосхлгдла.

1958 жилин зурагьар болон, цуг республикэр 139 миньгьн 575 квадратн метр агьу кургдэж, амтн бaaх кесг олн гермуд шинэс тосхлгдхмн. Тер дотр онц онц улс шишлнь бийдэн гермуд бэрлгьнд агьун тонь 89 миньгьн 300 квадратн метр болхмн. Амтн бaaх гермуд тосхлгьна гарунь 1958 жил 69 сая 400 миньгьн арслнь болхмн.

Амтн бaaх гермудин тосхлгиг бргэр делгрүүлгьнэ элвг ик программ, эн ним программиг куцяхин эрkd мөнэг эс ар-влгьн, гаругьаснь эс аялгьн, эн тускар үзүлгддэж ик донь-нобкд—цуг эн тоотиг тоолад, уха-лад авад халахлэ, хальмг келн амтнэ тускар Парть болн Правительство ягьдэж тасрхан уга-гьар килмдэжн үзүлгдэжн лавта ил медгдэжнэ.

Болв зуг, мана республикин эдл-ахун зэрм организацэ, Элст балгьсна болн районин партийн, советск организацэс кесгнь тер тинм элвгэр бгчэх донь-нобкдиг, чикэр, куцднь элвг чаджацхахш.

Амтн бaaх гермуд тосхлгьн, түүг кергтэ хамг материаларнь тетклгьн, амтн бaaх гермудиг тосхлгьн тургэр төгсөлгьн—эн тоот кдлмш республикт ода чигн йир сулар кегдэж йовна.

Эн жилин сентябрь сарин нег шинд бaaх тоогьар болхла, 26 миньгьн 44 квадратн метр агьута гермуд тосхлгдла, белн болдэж одв. Түүнэс 14 миньгьн 900 квадратн метринь онц-онц бийстэн гермуд бэр-дэж улс тосхлгдэж.

Тинм болдэ болв чигн, амтн бaaх гермуд тосхлгьна кдлмш йир муугьар кегдэж йовна. Пятрин гермуд тосхлгьна зура республикэр арэн гидж 18 процент куцэгдэж, онц-онц улс бийдэн гермуд бэрлгьнэ зура 16 процент куцэгдэж. Амтн бaaх гермуд тосхлгьн нег үлү

совхозмудар йир ик хашньгар кегдэж йовна.

Байрн газрин тосхлгин материал, тосхл, чолун киршич, хад чолун, хулсар кесн плите, нань чигн тинм материалмудиг тосхлгин организацэ саянэр, куцднь олзлэж чаджацхахш. Тосхлгин материалмудиг халадэж—харлгьн му болсн учрар, түүнэ гарунь ода чигн ик, хулха-хулд келгьн элвг.

Тосхлгин кдлмшэ кдллэж йовх кдлмшчирин куч-кдлсннь бурдэлгьн, кен альд кдлхинь дэр болгьн диглэж халагьн, терүг диг-дарагьар куцалгьн—ода чигн йир олн зүсн дуту-дундагьар куцэгдэж йовна.

„Калмыкстрой“ трестин управлющ үр Жуковский тосхлгин кдлмшт тасрхан уга сэн гардвр бгч чаджацхахш. Пятрин гермуд тосхлгьна зуран куцалгьн элвд йовдг тосхлгин управленин начальникудиг Жуковский шоодлэж, чангьгар теднэс кдлмш некхш.

Амтн бaaх гермуд тосхлгьн делгрүүлгьнд, онц-онц улс бийдэн гермуд бэрлгьнд ик тэр болдэж гарчана. Зуг тинм улсг эдл-ахун организацсин гардачнр арднь ордж килмдэжтэ кевэр саянэр донь-нобкд болцдахш.

Онц-онц улс бийдэн гермуд бэрлгьн делгрүүлхин төлэ бггдэжэх ссудиг хаджгьрар олзлад йовдг йовдл олн харгьджана. Эн йовдл нег үлү Элст балгьснд, Целинн, Приозерн болн Сарпинск райодар олн баянэ.

Ахрар келхд, тосхлгин кдлмшт эндү, дуту-дунд йовдлмуд йир олн. Түүг тургэр уга кедж, амтн бaaх гермуд тосхлгьн ясрулдж ним гермудиг олар кедж бэрлгьн—йир ик чинртэ кдлмш мөн.

Партийн болн советск организацэ, эдл-ахун организацсин гардачнр эн кдлмшиг эврэннь оньгас хдбгьэх зэв уга, тасрха угагьар гардвр бггдэж, тосхлгин кдлмшт куч-кдлснэ бурдэмдиг ясруллгьн, кдллэжэх улсас сэн кдлмш чангьгар неклгьн—эднэ эрки тэрмуднь болдэж гарчана.

Амтн бaaх гермудиг элвдүлхин эрkd тосхлгин кдлмшиг ясрулдж улм делгрүүлхин эрkd—мана эдл-ахун цуг эв-аргьн, кучн-чидлиг саянэр куцднь олзлэж, амтн бaaх гермудин агьугьинь улм ик-дүлх зэвтэвдн.